

השיעור השבועי

גליון מס' 515

הקבלת פני רבו למרן שליט"א
סוכות תשפ"ו

כתב וערך השיעור:

הרב דביר פרץ שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	ידועים
19:09	18:31	17:41	חל אביב
19:06	18:29	17:39	ח'יפה
19:06	18:29	17:40	באר שבע
19:09	18:31	17:41	

נח | ג' חשוון תשפ"ו

להפצת עלונים באזור מגורין
התקשר: 053-4774733

הלכות ברכות הראיה

שחרור החטופים. החטופים יברכו ג' ברכות "שהחיינו" - סוכה, לולב, ופני קרוביו. ברכת "מוחיה המתים". ברכת "משנה הבריות" על קוף פעם ראשונה בחיים או כל ל' יום. גדר חבר שמברך עליו "שהחיינו". עגונות מלחמת "חרבות ברזל". להודות ולהלל להשי"ת על ניסיו ונפלאותיו. נשים לא תברכנה על מצוות עשה שהזמן גרמא ומכללן סוכה ולולב

שלוש ברכות "שהחיינו"

א. עכשיו אנחנו זוכים שחוזרים החטופים, אמנם המחיר כבד מאוד, לא יאומן כמה מחבלים משחררים עם דם על הידיים, מה לעשות, וב"ה שהחטופים חוזרים. כדאי שמי שיהיה לצידם ידריך אותם, שמיד שנוחתים צריכים לברך ג' ברכות "שהחיינו", ברכה אחת - יעשו להם סוכה, ומיד ישבו בסוכה ויברכו "שהחיינו" וקיימנו והגיענו לזמן הזה, כי לא בירכו בליל סוכות, במנהרות לא היה סוכה... ואם אוכלים לחם יברכו "לישב בסוכה". ברכה שניה - שידאגו

להם לארבעת המינים, כשרים למהדרין, אתרוג תימני או מרוקאי שהם לא מורכבים, ומיד כשמוגעים יטלו ארבעת המינים ויברכו "על נטילת לולב", וכן יברכו על מצוה זו "שהחיינו", כי לא בירכו ביום הראשון. ברכה שלישית - כשרואים את ההורים, או את האחים והאחיות, צריכים להזכיר להם לברך "שהחיינו", שלא ישכחו מרוב התרגשות. וגם בני המשפחה יברכו "שהחיינו", האמא רואה את בנה שלא ראו אותו שנתיים בדיוק, איך הקב"ה עשה שבשמחת תורה חטפו אותם, והם חוזרים בערב שמחת תורה! ויברכו על ראייתם "שהחיינו".

בתשובה. יהי רצון שנזכה תמיד להיות דבוקים למרן שליט"א, עד ביאת גואל צדק, במהרה בימינו אמן.

מדברי הרב דוד אוחיון שליט"א: ברשות מרן מורנו הגדול, גדול דורנו שליט"א. האמת לא תכנתי לדבר, אבל הרב ביקש, ואומר שכמה דברים נעשו על ידי מרן להצלת הדור, זכרתי את המלחמה שהיתה נגד הכשרות ונגד כרם ישראל, שהרב עמד בהם בעזו, ובעניינים של הגיוס, שהרב עומד ומדבר, הוא ראשון שבראשונים שלא חת ואומר את דבר ה'! זו מתנה שקיבלנו בדור הזה. אני מתרגש לדבר על זה. אני הקטן עמדתי בכפיפה אחת עם הרב במלחמות שלא יכניסו מאות אלפים של גוים להרוס את כרם ישראל, ואת כל הכשרות, והרב עמד ונלחם, למרות שזה לא היה פשוט, זכינו בדור הזה שהקב"ה חנן אותנו ונתן לנו גאון עולם בתורה. אברך את הרב שימשיך להנהיגנו עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו. אמן.

דברי מרן שליט"א: חזק וברוך לרבנים הגאונים, ידידנו הרב הגדול רבי שמואל רבינוביץ, שזכה שהיה מקורב מאוד למרן האבא, מתי שהיה רוצה היה נכנס ומתייעץ אתו, ועושה כל דבר בעצה של הרבנים. היה גם בקשר הדוק עם הרב אלישיב, ומנהל הכל על פי ההלכה. תדעו שזה לא פשוט, היו עליו הרבה בגזי"ם ובעיות, בנר חנוכה ועוד, וב"ה הוא ניצח בכל, הקב"ה נותן לו סיעתא דשמיא. כי עושה לשם שמים. יהי רצון שיאריך ימים ושנים, ויזכה לשמור על משמרת התורה שלנו.

חזק וברוך לרב הגאון הצדיק רבי יצחק כהן שליט"א, שמענו את דבריו המאלפים, ומה שביקר והבטיח, ה' יעזור שיתקיים, וגזירת הגיוס תתבטל. הרב אמר בהבטחה, אשריו ואשרי חלקו. אנשים היום הולכים לקבל ברכות מכל מיני בבות, אבל יש לנו בשכונה את הרב, שהברכות שלו אינן שבות ריקם, בזכות היראת שמים והצידקות שלו. אני זוכר אותו כשהיה בחור לפני חתונה, שהיה מגיע יחד עם הרב אלבו שליט"א להתפלל אצל מרן, איך היו דבוקים במרן כבר לפני יותר מששים שנה. הקב"ה ישלח לו רפואה שלמה, בריאות איתנה, נהורא מעליא, אריכות ימים ושנים.

וכן חזק וברוך לרב הגאון רבי דוד אוחיון, מייצג את רבני ההתיישבות בגאון, בן פורת יוסף, עמד לימינו לכל אורך הדרך, כינס את הרבנים, וזה לא היה פשוט. יש הרבה רבנים שרוצים להתקדם, לצערנו הרב יש קצת אינטרסים, ועמד לימינו בלי שום אינטרס במלחמות שהיו לנו ברבנות כנגד שר דתות אחד, שעשה לנו צרות גדולות מאוד בכשרות ובגיוס. והרב דוד היה מארגן את כל הרבנים וקיים "לא תגורו מפני איש", לא פחד שיעצרו אותו בקידום, ועזר הקב"ה והצלחנו בכל. אשריו ואשרי חלקו, שימשיך עוד לעשות כהנה וכהנה, הוא וכל הרבנים שנמצאים כאן, כבוד כל ראשי הישיבות, הדיינים, רבני הקהילות, כל אחד לפי כבודו ומעלתו. אם היה זמן היינו נותנים לכולם לדבר, אבל מה לעשות, יכלה הזמן והמה לא יכלו... אז אני אדבר בשמם, שיהיו

מדברי הרב שמואל רבינוביץ שליט"א: ברשות מרן פאר הדור, פוסק הדור, הראשון לציון שליט"א, שהקב"ה יאריך את ימיו ושנותיו בנעימים, ובע"ה יוביל אותנו עד ביאת משיח צדקנו ועד בכלל.

הייתי מגיע כל שנה בחול המועד סוכות לבקר אצל מרן הראשון לציון זצוק"ל, והוא היה תמיד מבקש ממני שאספר לו כמה אנשים היו בעצרות הסליחות בכותל המערבי, והיה מתפעל ואומר, תראה את עם ישראל! וב"ה השנה זכינו שקרוב למיליון וחצי יהודים הגיעו בכל חודש אלול, כאשר העצרת המרכזית שבה השתתף מרן הראשון לציון שליט"א, מרן זצ"ל יסד אותה, ובעקבות העצרת הזו נעשו כל עצרות הסליחות שבכותל. בשנה האחרונה לחייו, הכנו לו את הדרך שיוכל להגיע, כבר לא יכל ללכת על רגליו, ושעתיים לפני כן נבצר ממנו לבוא, אבל הוא שמע שאני טורח, הרים את הטלפון ואמר לי שבנו מרן הרב יצחק שליט"א הוא במקומו, ויחשוב בזה כמו שהוא נמצא שם. ב"ה זכינו ומרן שליט"א ממשיך להנהיג אותנו. עכשיו סידרנו איזה חלון שנפרץ באחד מצדדי הכותל, על פי תשובה שמרן הראשון לציון שליט"א כתב לנו לפני ארבע שנים, היו לנו בעיות מול הווק, והלכנו לפי הפסק הזה.

בע"ה נזכה בקרוב לביאת משיח צדקנו, שנזכה להודות לקב"ה על שובם של החטופים. ולראות את כולם איתנו במהרה.

מדברי הגה"צ הרב יצחק כהן שליט"א: ברשות מרן הגאון הגדול רבן של ישראל הראשון לציון מורנו הרב רבי יצחק יוסף, ה' יאריך ימיו ושנותיו בנעימים. ועוד יפוצו מעיינותיו חוצה בתורה שבכתב ובעל פה, בבריאות שלימה, ויזכה לרוות נחת מכל עם ישראל. אמן.

מורנו ורבנו אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. ידעו הנציגים שלנו שלא בשביל שלום עם גוים נאבד את הייחודיות שלנו, אפילו בלעם הרשע ידע ואמר "הָן עִם לְכָדָּד יִשְׁפֹן וּבְגוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב" (במדבר כג, ט). לשמור על הקדושה שלנו, ועל התורה הקדושה. זכינו ה' ברוך הוא שגזירת הגיוס תתבטל, ואני מבטיח שזה יתבטל!

מדברי הרב יצחק לוי שליט"א: ברשות מורנו ורבנו ועטרת ראשנו, עטרת תפארת ישראל, ראש גולת אריאל, פוסק הדור, מרן הראשון לציון שליט"א, שנזכה שיהיה אותנו עד ביאת גואל צדק, במהרה בימינו אמן.

זכינו להתלוות למרן שליט"א למעט מהעצרות שלו בצפון, ובכל מקום שהגיע, מאות ואלפים באים וגודשים את המקום, בני תורה, בעלי בתים, וגם אנשים שאינם שומרי מצוות, והרב מקבל עול מלכות שמים, וכולם עונים בהתרגשות. זה ממש הזכיר לנו את העצרות של מרן זצ"ל, שגם החילוני שקווצותיו תלתלים, הוציא את המטפחת מהכיס וקיבל עול מלכות שמים. זכינו שהקב"ה לא השבית לנו גואל, ומרן שליט"א הוא זה שממלא מקום אבותיו, הולך ממקום למקום, מכתת רגליו, וכל עם ישראל מתחזקים. חיזוק כזה לא היה שנים על גבי שנים, אנשים רחוקים, כמהים לחזור

לתגובות וכן לקבלת הגיליון במייל: d95872@gmail.com

השיעור מוקדש לעילוי נשמת שמעון פרץ בן שמונה ז"ל - זכ"ע י"ז אכול תשפ"ה - ת.צ.ב.ה.

ברכת "מחיה המתים"

ב. לגבי ברכת "מחיה המתים", בגמרא (ברכות נח:), אמרו, שמי שלא ראה את חברו י"ב חודש שיברך "מחיה המתים", כי גזירה על המת שישתכח מן הלב אחר י"ב חודש. והמהרש"א (ס' מסביר שמברכים "מחיה המתים", כי עבר עליו ראש השנה, ובשמים דנים אותו לחיים ולמות, מי באש מי במים, וב"ה עבר עליהם פעמיים ר"ה, של שנת תשפ"ה ושנת תשפ"ו, והם חיים וקיימים. ומן הדין יכולים לברך עליהם "מחיה המתים" בשם ומלכות, שהרי כל הברכות שהובאו בגמרא מברכים בשם ומלכות² (תוס' ברכות נד. ד"ה הרואה, ועוד), היום לא נוהגים בברכה זו, אם יראה את חברו אחרי שנה ויברך עליו "מחיה המתים", עלול להיפגע...³

מי יברך "שהחיינו" על החטופים

ג. לא כל חבר מברך על ראייתם "שהחיינו", אלא כלשון השלחן ערוך (ס"י רכה ס"א): הרואה את חברו וכו', ואחר י"ב חדש מברך "מחיה המתים", והוא שחביב עליו הרבה ושמוח בראייתו. ואמנם כתב החסד לאלפים (שם אות טו) שבזמן הזה שגברה החנופה בעולם, ויש מי שנראה כאוהב ובקרבו ישים ארבו, אין לברך "שהחיינו" בשם ומלכות, כי תוקע לו סכין בגב, ורק בפניו מחניף לו ורוצה לברך עליו "שהחיינו"... זו ברכה לבטלה. וכן כתב הבן איש חי (פרשת עקב אות יד) שכעת לא נהגו לברך "שהחיינו" על ראיית חבר בשם ומלכות. וכן הוא בכף החיים (ס"י רכה אות יד). {וכיוצא בזה כתב האדמו"ר ממונקאטש בנימוקי או"ח (ס"י רכה אות א) שבוה"ז לא נהגו לברך שהחיינו ומחיה המתים על הרואה את חברו לאחר זמן רב, כיון שבע"י דוקא חברו החביב עליו הרבה, ובעונותינו הרבים גלותינו קנאת איש מרעהו ושנאת חנם וכו', ולפנים יסביר לו, ויגוב דעתו, ורובם ככולם נתפסו בשקר הלו. וכשהיה המנהג ע"פ ההלכה לברך על חברו החביב עליו שהחיינו, אז יגרום לאחרים לברך ברכות לבטלה. מ"מ לענין הלכה למעשה נראה, שמי שידע בעצמו שבאמת חברו חביב עליו ושמוח בראייתו, יברך עליו שהחיינו בשם ומלכות. וכ"כ הג"ר יוסף ידיד הלוי בספר ברכת יוסף (ח"ב דף קנד ע"ב). גם בספר ברכת הבית (שער כד או"ח), כתב, ועכשיו אין רגילים לברך שהחיינו על חברו שלא ראהו, "ואינו נכון". וע"ע בשו"ת ישיבת עבדי ח"ח (א"ח ס"י כה או"ח) שכתב, שאפי' לדברי החסד לאלפים, מ"מ על אביו ואמו ושאר קרוביו החביבים עליו, יברך בשם ומלכות.

לא תגרע

ד. בשו"ת אז נדברו (ח"ד ס"י לה) כתב שאין לגרוע ממה שנפסק בשלחן ערוך לברך "שהחיינו" בשם ומלכות על חברו שחביב עליו ביותר, ומבואר בפוסקים שברכות אלו בשם ומלכות, שהלכה רווחת (בברכות מ:), שכל ברכה

שומע כעונה ויצאו ידי חובה... ישר כח לרבנים ולכל הקהל הקדוש, תזכו לשנים רבות נעימות וטובות, שיהיה לכם חג ושמוח, ששים ושמיים לעבודתו יתברך. מה שדיבר הרב יצחק כהן על השמחה, אני זוכר את מרן זצ"ל לפני 65- שנה, שהיה מתפלל בבית כנסת בורוכוב בשמחת תורה, והיה אומר: רבותי, אתם רוצים שיבוא המשיח? תעשו כפיים! וכולם קופצים, והרב בראשם, בגיל חמישים היה קופץ איתם יחד, ועושה כפיים... היה שמוח, שמחה גדולה מאוד! גם אנחנו צריכים לשמוח בשמחת תורה, ולא להגיד אני ראש כולל או אני רב... אין שום דבר, דוד המלך היה מכרכר בכל עוז, עם בגדי מלכות, רקד ושמוח לפני הקב"ה. גם אנחנו נשמח, ובזכות זו נזכה שיבוא משיח צדקנו.

² כגון הרואה בריקים שמברך "עושה מעשה בראשית" בשם ומלכות, וכן הרואה את הים התיכון שמברך "שעשה את הים הגדול" בשם ומלכות, ואם רואה את הכנרת אפילו בו ביום מברך "עושה מעשה בראשית" בשם ומלכות. אבל כשרואה את מערת הנטיפים לא יברך, כי זה לא מעשה בראשית, אלא נוצר במשך השנים. וכן על ים המלח לא יברך כי הוא נעשה רק בזמן הפיכת סדום ועמורה. צריך ללמוד את ההלכות היטב. והרואה קוף - בפרט גורילה שהכי דומה לכן אדם - יברך "ברוך אתה ה', אלוקינו מלך העולם, מושנה הבריות". ויכול לברך כל שלשים יום, ולא דוקא בפעם הראשונה בחיים, וכמשמעות הש"ע (ס"י רכה ס"ח, וע' שו"ת הראשון ח"א ח"א ח"א ס"י כב), אטו אם ראה קוף בפעם הראשונה בגיל 4 או 6 יפסיד כל חייו את הברכה? אנחנו לא בטלנים שהולכים כל שלשים יום לגן חיות... אבל אם לוקח את ילדיו לשם, יזדיך אותם לברך, כמו שמרן זצ"ל היה מזכיר לנו, תברכו ברכת מושנה הבריות.

³ [וכ"כ הרמב"ן בספר תורת האדם (שער ההודאה דף טו ע"א). והרא"ש בתשובה (כלל ד ס"י ג). ועוד. וכ"כ מרן החיד"א בשו"ת (ס"י רכה), ושלא כדברי הפנים מאירות ח"א (ס"י טו) שכתב, שברכת מחיה המתים היינו בלא שם ומלכות. וכ"כ בשו"ת הלכות קטנות ח"א (ס"י רכ), וז"ל: נראה שברכת מחיה המתים אין לברך כל שקיבל ממנו מכתב או שבאו אנשים והודיעוהו מוטב שלומו, שאין כאן משום נשכחתי כמות מלב, אבל ברכת שהחיינו אחרי שלשים יום, שהברכה היא על ראיית הפנים יש לברך. ע"כ. וכ"כ בספר

שאין בה שם ומלכות אינה ברכה, וכמבואר בתוס' ובמרדכי ריש פרק הרואה (ברכות נד.). וכל אחד יודע בנפשו מי חביב עליו ביותר, ואם חברו היה חטוף במשך שנהיים, או היה חולה וראהו לאחר י"ב חודש, למה יאבד ברכה כזו יקרה, לכן אם הוא חבר אמיתי שלו יברך בשקט. גם האדמו"ר ממונקאטש בעל מנחת אלעזר, בירך שהחיינו בשם ומלכות כשראה את פני קדשו של גדול הדור הסבא קדישא רבי שלמה אליעזר אלפנדארי זצ"ל, כמובא בספר מסעות ירושלים (עמוד עא). וכן עשה הנצי"ב בראותו את האדר"ת, כמובא בספר סדר אליהו (עמוד פה). ולא חששו שמחניפים, לכן במחילה מכבוד הבן איש חי והכף החיים, אנחנו לא חוששים, ואדם יודע בעצמו אם הוא מחניף או לא, ואם הוא מחניף יאמר "ברוך אתה ה' למדני חוקיך"... אבל כשידוע ששמוח לראות את חברו שחביב עליו, יברך. התוס' והרא"ש ותלמידי רבינו יונה (שם) כתבו, שאינו מברך אלא דוקא על חברו החביב עליו. וכ"כ בש"ע (ס"י רכה ס"א) שדוקא אם "חביב עליו הרבה ושמוח בראייתו". הרמב"ם (פ"י מוהל' ברכות ח"ב) מעתיק את ההלכה בסתם שהרואה את חברו לאחר שלשים יום מברך שהחיינו. ובספר מעשה רוקח על הרמב"ם כתב בדעתו שמן הסתם מודה שלא על כל חבר יברך, אלא דוקא על חברו החביב עליו והוא שמוח בראייתו. כך כותב מרן החיד"א בברכ"י (ס"י רכה סק"א), שכל שכן הרואה מי שגדול ממנו, או אביו או רבו.

לברך על אשתו ובתו

ה. הב"י כתב בשם הרשב"א, שאין חילוק בזה בין זכרים לנקבות. הילכך האיש מברך על אשה - כגון קרובתו - ואשה מברכת על איש. וכ"כ הגר"י בסדר ברכת הנהנין (פרק יב) ובספר גדולות אלישע (סק"ה וסק"ו). אמנם בספר יפה ללב⁴ ח"ב (ס"י רכה סק"א) כתב, ואומר אני שאין לאדם נכד לברך שהחיינו אפי' על אשתו, וגם על בתו לא נהגו לברך. וזה משום דרך ארץ וצניעות שהיתה להם. ויפה השיב עליו בספר אז נדברו (חלק יד ס"ס לה), שאין לזה שום יסוד, שהרי אמרו חז"ל (יבמות סב:), האוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו עליו נאמר וידעת כי שלום אהלך, ואדרבה להראות חבתו אליה ראוי לברך עליה שהחיינו עוד יותר מאחרים.

לכן צריך מישהו מהחברים של החטופים לעמוד ולברך "שהחיינו", ויציא את כל החברים ידי חובה. זה קידוש ה' שכאשר הם חוזרים, יקיימו מיד מצוות, יברכו שהחיינו, וגם מחיה המתים, בשקט שלא יפגעו... ויש מיוצאי בבל שמתעקשים שלא לברך בשם ומלכות על הרעמים, וכן על חברו החביב לו מאד, וכן ברכת המפיל, אולם חבל להפסיד ברכה יקרה שעל פי דעת רוב ככל הפוסקים מברכים על הברקים והרעמים בשם ומלכות. והשי"ת ציוה אותנו לשמוע בכל דור אל החכם הגדול בהוראת התורה שבאותו הדור, כמבואר

בירך את אברהם (ס"י סה או"ח ג), שלענין ברכת שהחיינו לאחר שלשים יום שלא ראהו, אפי' אם קיבל ממנו מכתב, מברך שהחיינו כשרואה את פניו. ע"ש. וכ"כ הגר"י אלישע דגור בספר גדולות אלישע (ס"י רכה סק"ו). גם הגר"מ אפשטיין בערוה"ש (סק"ב) כתב, שלענין ברכת מחיה המתים כל שקיבל ממנו מכתב בתוך י"ב חודש, אינו מברך. אבל לענין ברכת שהחיינו לאחר שלשים יום שלא ראהו, אפי' קיבל ממנו מכתב בתוך שלשים יום, מברך עליו שהחיינו, כי יש לו שמחה בראיית פני חברו החביב עליו. ע"ש. ואף שהמשנ"ב (סק"ב) כתב בדין הרואה את חברו אחר שלשים יום שמברך שהחיינו, שיש דעות באחרונים, שאם קיבל ממנו מכתב, או שאנשים הודיעוהו משלומו, לא יברך, וסב"ל. עכ"ל. [ונמשכו אחריו בשו"ת שבה"ל ח"ה (ס"ס כד), ובספר אז נדברו (חלק יד ס"ס לה)]. ובמחכ"ת לא דק, שכל חידוש האחרונים בזה הוא רק לענין ברכת מחיה המתים, ולא על ברכת שהחיינו לאחר שלשים יום, שבוה בכל אופן מברך. (וע' בספר אהלך באמיתך סוף עמ' קסד. וי"ל ע"ד). ואע"פ שבספר זכרון משה לנכד החיד"א בסוף הספר (זכרון בספר ס"י רכה), העלה ג"כ שאף ברכת שהחיינו שאחר שלשים יום, דינה כברכת מחיה המתים שאם קיבל מכתב בתוך שלשים יום, אינו מברך שהחיינו. ע"ש. במחכ"ת ליתא. וע"ע בספר אהלך באמיתך (עמ' קסא הערה ד).

ואעיקרא, הגר"י בסדר ברכות הנהנין (פרק יב ה"א) כתב, לענין ברכת מחיה המתים שאפי' אם היתה לו ידיעה בינתים על חברו בכתב או בע"פ, מברך עליו שהחיינו, שיעיקר הברכה היא על שמחת הלב בראותו את פניו. עכ"ל. וכ"כ מהר"ש גרמיוזאן בשו"ת משפטי צדק (ס"ס כט), שאפי' אם קיבל ממנו מכתבים בתוך שלשים יום או בתוך י"ב חודש לא נפטר מן הברכה. עכ"ל. וכ"כ מהר"ש גרמיוזאן בחי' אמרי בינה (ברכות נה:). אלא דבאה קי"ל סב"ל, אבל לאחר שלשים, בכל אופן מברך שהחיינו.

⁴ ספר יפה ללב חיברו רבי יצחק פלאג' בנו של רבי חיים פלאג'. היו לרבי חיים פלאג' כמה בנים תלמידי חכמים, רבי אברהם פלאג', רבי יצחק פלאג', רבי יוסף פלאג', ועוד, ואמר לי פעם מרן שהחשוב שבהם הוא רבי אברהם פלאג', שתמונתו מפורסמת. לרבי חיים פלאג' אין תמונה, ויש כאלה שעושים מגבית ושמים תמונה שלו כסגולה, אבל זו לא תמונה שלו אלא של בנו רבי אברהם.

בחינוך (מצוה תצה, תצו), שמצוה זו נוהגת בכל דור. ולכן לא יחוש למנהג אביו וזקניו, ויתחיל לברך ברכות אלו בשם ומלכות, ולא יבטל ברכות אלו.

בחג שמחת תורה הקרוב נאמר כלנו "נשמח כל חי" במגנינה, על הנס הגדול שב"ה יצאו החטופים האלו לחיים טובים ולשלום.

מעשה בעגונה

1. כמה מהחטופים נהרגו, הכרתי כמה מהם, כמו ממשפחת דנינו ועוד, כואב הלב. הייתי יושב בבית הדין של עגונות מלחמת 'חרבות ברזל' וב"ה לא נשארה עגונה אחת, והכל על פי דקדוק ההלכה. ולא היה פשוט. היה מקרה בניר עוז, שראו במצלמה של הקיבוץ את המחבלים נכנסים עם נשק שלוף, הוציאו בעל ואשה מחוץ לבית, ושאלו, איפה הרכב שלך? הבעל נכנס לתוך הרכב, והאשה ברחצה, עברה כביש ונכנסה לבנין ממוול. איך קוראים לאשתך? אמר להם. קראו לה, אבל היא עלתה לגג והתחבאה מתחת לדוד שמש. אמרו לו, תיסע! רואים במצלמה שהנהג הזה נוסע לכיוון עזה ונעלם. מה איתו? הוא חטוף חי או הרוג.⁵

על על פרטון

2. שאלו מה המעמד של האשה, האם היא אלמנה שיכולה להתחתן או לא? ישבנו בבית הדין יחד עם הרב עידו שחר, ועם הרב הראשי לצ"ה, ועוד כמה דיינים חשובים, ומידי פעם גם הרב זבדיה כהן היה איתנו, ואיך נוכל להתיר בלא ראיות? ביקשתי מגורמי הביטחון שישתפו איתנו פעולה, כי יש עשרות עגונות ואי אפשר להשאיר אותן כך, רוצים פתרון. באופן כללי אני מספר, שראינו שהם לא בחיים, דברים נוראים, וטלפנתי לאותן נשים להתיר, וגם אותו אחד נהרג. ואכן לפני כחודש וחצי החזירו את הגופה שלו לארץ, אבל אנחנו פסקנו עוד לפני כן שאשתו מותרת והיא לא עגונה, כי ראינו בעיניים שלנו.

ביקור בית

3. באחת הפעמים שטלפנתי לאותן נשים להתיר, חמיה של אשה אחת התערב ואמר, הבטיח לי איזה מקובל שהוא מתקשר עם הבן שלי והוא רואה אותו, והוא הולך ובא, והוא יחזור! איזה מקובל, כנראה מקבל... ראיתי שבוודאות נהרג, גורמי הביטחון עשו עבודת קודש לעשרות תיקים כאלו, עשו עבודה טובה מאוד. חיפשנו את המקובל הזה ולא מצאנו, כנראה הוא בשמים... אמרתי למשפחה, אדבר איתכם. נסעתי לבני ברק לתת שיעור, ובאנו גם לתל אביב, נכנסתי לבית שלהם ואמרתי להם, אני רוצה לדבר איתכם, תיכנסו לחדר. השכנים לא דתיים שמעו שהרב מגיע, ואל תשאלו, החצר היתה מלאה אנשים, רצו לבקש ברכה, זה עם ישראל! ובחדר אמרתי לכולם לצאת, ונשארת רק עם האבא. אמרתי לו: תשמע, הכלה שלך מותרת, הבן שלך נהרג. הוא התחיל לצעוק: לא נכון, קיבלתי הבטחה מפלוני שהוא מקובל גדול שמתקשר איתו! דפקתי על השלחן ואמרתי לו, תשמע טוב, הבן שלך לא יחזור, שמעת? תביא מספריים, הלך והביא מספריים. כעת תברך "דיין האמת", והוא בירך ופרץ בכי. אמרתי לאמא, תלכי לצד, תחחכי את השמלה לך ולא למנה, ותשימו סיכת ביטחון בשביל הצניעות.

נחמו נחמו עמי

4. כולם ישבו ובכו, והרגעתי אותם, שבנם נמצא בשמים, כותב בספר המחזור ויטרי (ס' תלבל) - אחד הראשונים - שבשמים יש שבע שורות של רבנים, ובשורה הראשונה לא יושבים הדיינים, אלא אלו שנהרגו בגלל שהם יהודים - הרוגי מלכות, הם יושבים בשורה הראשונה לפני הקב"ה! אתם יודעים שעכשיו הבן שלכם נהנה מזיו השכינה. דיברתי והרגעתי אותם.

מלכות של חסד

5. היה תיק אחד שביקשו לדעת אם יש הוכחות שבנם נהרג, זה היה ביום ששי בשעה שלש בצהרים, אמרתי להם עכשיו בית הדין סגור, תבואו לבית שלי. הבאתי מישהו שיכתוב פרוטוקול, והתכנסו אצלנו הדיינים, הרב עידו שחר,

⁵ במלחמת יום הכיפורים מרן התיר 950 עגונות, אבל היו סימנים כמו דיסקיות ושיניים והיה אפשר לברר. אני כבחור זכר מקרה שנזרקה על חיילים פצצת בזוקה, וכל מה שהיה בטנק נשרף, ורק השיניים נשארו, מה עושים? שיערו מי היה בטנק, וביררו מי הרופא שיניים ליד הבית שלו, והתברר שהיה ליד הבימה בת"א, קראו לרופא, אתה טיפלת בחייל הזה? בדק ואמר כן, עשיתי לו כך וכך סתימות... והרב התיר עגונות על

הרב זבדיה, והרב הראשי לצ"ה, וגם אלוף הפיקוד, והיתה אשה אחת ממושרד הבריאות, שידעת לפי תנועות האדם אם הוא הרוג או פצוע. השב"כ הביאו סרטונים של האכזרים הברברים האלו שחטפו גופות מהמסיבה והעמיסו על אופנועים, והם נוסעים והגופה מתנענעת, והאשה הזו יודעת לזהות לפני התנועות אם זה אדם מת או חי. עכשיו ב"ה שהגיעו להסכם, בזכות מלכות של חסד - אמריקה, ונשיא ארה"ב טראמפ הוא חסיד אומות העולם, לא סתם בתו התגיירה, ובפעולת הניסים בזכות הקב"ה, לכן נכון היטב ונשיר באמירת נשמת כל חי, ונודה לה' יתברך על החטופים שחוזרים אלינו לחיים טובים ולשלום.

נשים בפרכה ולולב

יא. כידוע נשים פטורות מסוכה ולולב, שהן מצוות שהזמן גרמא. אלא שנחלקו רבותינו הראשונים, שלדעת ר"ת (בתוספות ר"ה ל"ג ע"א) רשאית הנשים לברך על כל מ"ע שה"ג כשרוצות לקיימן, אף שהן פטורות ממצוות אלו, הואיל ומקבלות שכר על עשייתן, שכן משמע מומאמר חז"ל (קידושין לא): גדול המצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, מכלל שאף מי שאינו מצווה ועושה, יש שכר לפעולתו עכ"פ, לפיכך רשאית גם כן לברך. וכ"ה בתוס' (קידושין לא), הרמב"ן והרשב"א והר"ן שם.

אולם דעת הרמב"ם (בפ"ג מהלכות ציצית ה"ט, ובפ"ו מהלכות סוכה ולולב ה"ג) שאין הנשים מברכות על מצוות עשה שה"ג, כיון שפטורות הן ממצוות אלו. וכן הסכים רבינו משה מקוצי בספר מצוות גדול (עין מב) שאין יוכלו לומר בברכתן וצוננו, וה' לא צוה. וכ"כ בהגהות מיימוני (בפ"ג מהל' ציצית), הרב המגיד (בפ"ו מהל' סוכה), הרמב"ד, המאירי. וגדולה מזו דעת רבינו ישעיה הראשון בס' המכריע, שיש איסור בל תוסיף לנשים שמקיימות מ"ע שה"ג, ואם מברכות עוברות על לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, וכ"ה בתוס' עירובין (צו). ובאו"ז (ח"ב ס' רסו) בשם רש"י שיש בזה בל תוסיף. וכן העלה רבי אברהם אבן טוואה בתשו' שבסו"ס התשב"ץ (ס' לב). וכן הכריע מרן בש"ע (ס' יז, תקפט) שאין הנשים רשאיות לברך על מצוות עשה שהזמן גרמא.

יוצאים ביד רמ"א

יב. אלא שהרמ"א בהג"ה (ס' תקפט ס"ו) כתב שמנהגם שהנשים מברכות על מ"ע שהזמן גרמא. אך ידוע שהספרדים ובני עדות המזרח קבלו עליהם הוראות מרן השלחן ערוך ככל אשר יאמר כי הוא זה, וכמו שכתבו מהר"א"ח (סימן קט), מהרי"ט אלגאזי בשו"ת שמחת יום טוב (ס' יא), מרן החיד"א בברכי יוסף (חומ"ס כה ס"ק כט) בשם המהר"ח אבולעפיא, ועוד אחרונים רבים. וכ"פ הפר"ח (ס' תקפט ס"ו) שאסור לנשים לברך על מ"ע שה"ג. וכ"כ גאון ירושלים, רבי משה מזרחי בשו"ת אדמת קודש (בחי"ד ס' יח), ורבי יעקב אלגאזי בקונט' חוג הארץ (עמוד ו). וכ"כ הרה"ג מהר"י בן ואליד בס' שמו יוסף (ס' רג). וכ"כ בדברי מנחם (ס' תקפט) שכן פשט המנהג בשאלוניקי כמור. ואם כן הנשים המברכות כיום על הלולב, בניגוד לפסק מרן, מכניסות עצמן בספק ברכה לבטלה, וכבר אמרו בגמרא (ברכות לג.) כל המברך ברכה שאינה צריכה עובר משום לא תשא. ולפי דעת הרמב"ם בתשובה (ירושלים תרצ"ד ס' פד) איסור ברכה שאינה צריכה הוא איסור תורה. וכ"כ רבינו מנחם (בפ"ג מהל' שופר) בדעת הרמב"ם. וכן דעת רבינו האי גאון, הובאו דבריו בשו"ת תמים דעים (ס' רכ"ד), שאיסור ברכה שאינה צריכה הוא מן התורה. וכ"כ רב פלוני גאון - הובא בספר האגור (הל' ציצית). וכ"כ בספר העתים (עמ' קצב). וכן דעת מרן הש"ע (ס' רטו). וכתב החיד"א בשו"ת חיים שאל ח"ב (ס' טו), שקיבל מרובותיו, שבאיסור החמור של ברכה לבטלה, אף במקום שמרן פסק לברך, יש להורות שלא לברך כשיש חולקים בדבר. וכן כתב מהר"ח פלאג' בשו"ת לב חיים ח"א (ס' ק). וכן הסכימו הרבה אחרונים.

ומכ"ש בדין זה שמרן פסק כדברי הראשונים שסוברים שאין לברך, בודאי שאין לעבור על דבריו בקום ועשה ולהכנס בספק איסור ברכה לבטלה. אמנם לפני זמן מה התחילו קצת נשים ספרדיות בארץ ישראל, לברך על הלולב, בראותן שכנותיהן יוצאי ארצות אשכנז שהיו נוהגות לברך על הלולב כמנהגן בחו"ל, כדברי הרמ"א בהג"ה. וכבר ישב על מדוכה זו רבי יונה נבון רבו של החיד"א ז"ל בס' נחפה בכסף (דף קפא) וכתב שמנהג בטעות הוא, ובפרט בירושלים שקבלנו הוראות מרן, וכל המחזיק לבטל מנהגן של נשים אלו תבוא עליו ברכה, כי הדין פשוט שספק ברכות להקל. ומ"ש הרמ"א שהמנהג שהנשים מברכות, זהו באשכנז שהולכים אחרי סברת ר"ת והתוס', אבל בא"י שקבלו הוראות הרמב"ם ומרן אין לברך. וכ"כ מרן החיד"א בברכי (ס' תני"ד) בשם זקני גדולי דורו, שמנהג נשים אלה בטעות יסודו, שנהגו כן בבלי דעת. אולם מרן החיד"א עצמו הניף ידו שנית בשו"ת יוסף אומץ (ס' פב), וחזר בו ממ"ש בברכי, כי מצא בשו"ת מן השמים להרב ר' יעקב ממרושי, שפסק ע"פ שאלת הלום מן השמים

פי הדברים האלה, כי היה במה להיאחז. אבל במלחמה האחרונה, איך אפשר להתיר אשה שבעלה נכנס לעזה ולא יודעים עליו כלום, המחבלים החמסניקים העלימו פרטים ולא ידעו מי חי ומי מת.

שהנשים רשאיות לברך על מ"ע שהזמן גרמא, וע"פ זה חזר לקיים מנהג הנשים המברכות על הלולב וכיו"ב. והסתמכו על דבריו הרבה אחרונים. אבל המעיין היטב ישר יחזו פנימו שאין להסתמך להלכה על הפסקים שהובאו בשו"ת מן השמים.

לא בשמים היא

יג. וכמבואר בב"מ (טז:) שע"ז אמרו לא בשמים היא. וההוראה נמסרה אך ורק לחכמי ישראל שיכריעו על פי כללי ההוראה. ובפרט שכל הפסקים שהובאו בשו"ת מן השמים, נאמרו על ידי שאלת חלום, וכבר אמרו בהוריות (ג:) דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין. ובשבולי הלקט (סי' קנז), הובא פסק אחד מהספר שו"ת מן השמים, וכתב עליו, שאין להשיג בדברי חלומות, כי לא בשמים היא. ואמרו בסנהדרין (ל) הרי שהיה מצטער על מעות שהניח לו אביו בירושה, ולא ידע היכן הם, ובא בעל החלום ואמר לו במקום פלוני הן, ושל מעשר שני הן, ובדק ומצא את המעות כפי שנאמר לו בחלום, זה היה מעשה ובא לפני חכמים, ואמרו: דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין, והמעות חולין ורשאי להשתמש בהן כרצונו. וכן נפסק בטוש"ע חושן משפט (סי' רנה). וכן העלה בשו"ת נודע ביהודה תנינא (ח"ד סי' ל) שאין להתחשב בדברי חלומות, ואפילו בחלום של אדם גדול, ואפילו להחמיר, ומכל שכן להקל. וכיו"ב כתב בש"ך ח"מ (סי' שלג ס"ק כה) על דברי מהר"ם והגמ"י. וכ"כ הרדב"ם בפירושו על הרמב"ם (ספ"ו מהל' בית הבחירה), על מ"ש הראב"ד בנידונו שנגלה אליו מסוד ה' ליראיו, היפך פסק הרמב"ם, שאין לסמוך על זה כלל כי לא בשמים היא. והגאון רבי יוסף זכריה שטרן בשו"ת זכר יוסף (בתהלוכות האגדות ד"ב ע"ג) כתב, שהמעין בשו"ת מן השמים יראה נכוחה שכמעט כל פסקיו הם דעות דחיות מההלכה. וע"ז נאמר לא בשמים היא. והגאון החסיד רבי אהרן עזריאל בשו"ת כפי אהרן (ח"ב סי' ח'), הביא מ"ש מרן החיד"א בשו"ת יוסף אומץ הנ"ל, שיש סמך לנשים לברך על הלולב ע"פ שו"ת מן השמים, וכתב, שבאמת אין זה מספיק כלל, כי לא בשמים היא, ושאין דעתו נוחה מהמנהג שנהגו הנשים בזה.

גם הגאון ר' שלום משה חי גאגין אב"ד ירושלים, בספרו יריעות האהל (דצ"ג ע"א), השיג על דברי מרן החיד"א בזה, שאין לנו לקבל דבריו נגד דעת רש"י והרמב"ם והראב"ד ורוה"פ אשר כל בית ישראל נשען עליהם, גם הג"ר יוסף ידיד הלוי בברכת יוסף ח"א (עמוד ד) כתב, שאין להורות לנשים לברך על הלולב ועל שאר מ"ע שהזמן גרמא, וגם בשאר פסקי שו"ת מן השמים, רבו האחרונים שכתבו שאין לסמוך עליו, מהטעם האמור, כי לא בשמים היא, ומהם: הגאון רבי יצחק טייב בערך השלחן יו"ד (סי' קכב סוף סקט"ו). הגאון מלבי"ם בס' ארצות החיים (סי' ט' סק"א). והגאון ר' יצחק פלאג' בס' יפה ללב ח"ב בקונט' אחרון (סי' טט). והגאון ר' שמעון גרינפלד בשו"ת מהרש"ג ח"ב (סי' מ). ובשו"ת תורת יקותיאל (ח"א סי' ל, לא), ועוד אחרונים. וע' בס' פקודת אלעזר

להר"ג ר' אלעזר בן טובי, אב"ד עדת המערבים בירושלים ת"ו, שכתב, שהמנהג בירושלים אצלינו שאין הנשים נוטלות הלולב לשם מצוה כלל ועיקר, ובאמת שרבים וגדולים מגאוני אשכנז נהגו גם כן למחות בנשים המברכות על הלולב וסוכה, כמבואר בישועות יעקב (סי' יז וסי' תרמ), שהחכם צבי היה מוחה בנשים שלא יברכו על מ"ע שהזמן גרמא. וכן חתנו הגאון ר' אריה ליבוש אב"ד אמשטרדם, לא הניח לנשים לברך על הלולב ושאר מ"ע שהזמן גרמא. ע"כ. גם היעב"ץ בעירובין (צ"ו ע"א) לוחות דברי ר"ת מההלכה. וכן מהר"ח מצאנז בעל דברי חיים, הורה לנשים שלא יברכו על הלולב, והובאו דבריו בס' מקור חיים (סי' תלה). וכ"כ להלכה בשו"ת מהרש"ג ח"ב (סי' לט). ובשו"ת פאר עץ חיים (לפני כ-350 שנה, תרס"ג) כתב, שעכ"פ באר"י יש לפסוק כדעת הרמב"ם ומרן, שהם מורי דאתרא, ואסור לנשים לברך על הלולב או על הסוכה. ושיש לדרוש ברבים ולהזהיר על כך. וכיו"ב כתב בס' שערי צדק (ירושלים, תר"ח) ועוד.

אפילו הרמ"א לא כתב אלא שאין למחות בידן, אבל אין מורים להן כן לכתחילה, שמוטב שלא לברך, וכמבואר בדברי הרמ"א בדרכי משה (סי' תקפס אות ב). וכ"כ מהר"ם בן חביב בקונט' יום תרועה (ר"ה ע"א) והגאון ר' יעקב אלגאזי בס' שארית יעקב (דף עז ע"ג), שאף לר"ת אין להורות להן לכתחילה לברך על מ"ע שהזמן גרמא, ורק אם בירכו אין למחות בידן, אולם לנשים מננות עדות המזרח יש לדרוש ברבים ולהודיע להן דברי הפוסקים אשר כל בית ישראל נשען עליהם, ולהסביר להן חומר איסור ברכה לבטלה, כי בודאי שסבורות הן שעושות מצוה בברכתן, ובאמת שיש כאן חשש ברכה לבטלה.

רבנות, מי שלומד את הספרים של מרן, יודע לפסוק הלכות, זה רוחו שלכם! אני מכיר רבנים שלא לומדים את ספרי מרן ומפסידים, חסר להם חלק בתורה. אני רוצה לחזק את הדיינים שנמצאים כאן, זכיתי למנות עשרות דיינים, והם בקיאים בתורה של מרן. מי שבקי בתורה של מרן זה רוח נקי שלו, כי הרב מביא הכל, את הסברות, הקושיות והתירושים, וגם את הפוסקים.

תתחזקו כולכם בתורה של מרן, וזכותו של מרן תגן על כולנו, שנוזה לאריכות ימים ושנים ובריאות איתנה. נברך את כבוד הרב יצחק כהן שיבורך מפי עליון, אריכות ימים ושנים, ב"ה חזר לאיתנו, שיהיה בריא ושלם עד מאה ועשרים, ונמשיך לקבל ממנו ברכות. וכל הרבנים יזכו לחיים טובים וארוכים, לזכות את הרבים, ונוזה לגאולה שלמה. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

מראות קודש מהקבלת פני רבו למרן הראשון לציון פוסק הדרד שליט"א בבית כנסת ה'יודים' - סוכות תשפ"ו

צילום: עובדיה כלימי

השיעור השבועי

גליון מס' 516

כתב וערך השיעור:

הרב דביר פריץ שליט"א

הילולת מרן רשכבה"ג רבינו עובדיה יוסף זיע"א
12 שנים להסתלקותוירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

נח | ג' חשוון תשפ"ו

להפצת עלונים באזור מגורין
התקשר: 053-4774733

הילולת מרן זיע"א

• דברי מרן פוסק הדור שליט"א •

שבכל עיר ועיר יהיה תלמוד תורה, ואסור לגור בעיר שאין בה תלמוד תורה (עיין שבת קט"ז).

היו מקומות שיש רק בתי ספר של המזרחי - ממ"ד, ופעם מרן נסע לנתיבות, וביקש מבבא סאלי שרוצה לכתוב מכתב שיעבירו את התלמידים לתלמוד תורה של החינוך העצמאי. אמר לו, תכתוב מה שאתה רוצה ואני אחתום. מרן ישב יחד עם ייבדל לחיים בבא ברוך, וניסחו יחד מכתב, ובבא סאלי חתם, ופירסמו בכל נתיבות. אחרי כמה ימים, התקשר אחד המנהלים של התלמוד תורה למרן ואמר לו, אין לנו כבר מקום, את כולם העבירו מהממ"ד לתלמוד תורה!...

מרן היה אכפת לו מעם ישראל והקים תלמודי תורה, ואין היום כמעט עיר בישראל שאין בה תלמוד תורה מכוחו, ועד היום ממשיכה כל הפעילות, ויש לנו יותר משבעים אלף תלמידים כ"י בתלמודי תורה שעולים לישיבה קטנה ולישיבה גדולה. "מי ילד לי את אלה?" בזכות מרן שקירב את הבעלי בתים והדריך אותם בחינוך הבנים, מרן בשיעוריו לא היה מספר סיפורים לבד, אלא השיעור היה ברמה, רק היה משבץ סיפורים. זו היתה דרכו, וכך העלה את הבעלי בתים. וכמה שאהב ללמוד, ולא היה רוצה להיות "משוט בארץ ומהתהלך בה", אלא הפסיק את הלימוד שלו, סגר את הספר, בשביל אהבת ישראל. זו אהבת ישראל האמיתית. זו זכות גדולה מאוד! ואת מה שמרן עשה אנחנו צריכים להמשיך, ולעשות עוד כהנה וכהנה. יהי רצון שזכותו של מרן תגן על כולנו, על כל הרבנים שדיברו, ועל כל הקהל ששומע אותנו, שנוצח לבשרות טובות, אמן ואמן.

• מדברי הגאון רבי משה צדקה שליט"א •

ראש ישיבת פורת יוסף

הגמרא (סנהדרין צח): אומרת, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? יעסוק בתורה ובגמילות חסדים, ולא אמרו שילמד תורה, אלא יעסוק, זה מקשה וזה מתקן, אלו החיים שלנו! לדאבוננו יש כאלו שהם בבחינת תינוקות שנשבו שלא יודעים את ערך התורה, ואומרים אדרבה כולם צריכים ללכת לצבא. אבל צריך להיות להיפך, שכולם ילכו לישיבות, להרבות תורה, ואז נינצל מחבלו של משיח. אם היו יודעים היו עושים חוק גיוס לישיבות חובה... כי לעם ישראל אין שום דבר מלבד התורה הקדושה, והתורה (דברים יז, י) אומרת "וְשִׁמְרָתָּ לַעֲשׂוֹתָ כְּכֹל אֲשֶׁר יוֹרָאָה", כל גדולי הדורות עסקו רק בתורה, והם המנחים אותנו, לכן אין מה להתנוכח אם ללכת לצבא או לא, ואפילו אומרים לנו על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל אנחנו שומעים להם.

אם מרן זצ"ל היה חי, היה מרעיש עולמות, כפי שעושה בנו מרן הראשון לציון, ה' יאריך ימיו בטוב, לדעת את האמת. יהודי לא נמדד על פי מה שנקרא כך בתעודת זהות, אלא עבדים היינו לפרעה במצרים, והקב"ה הצילנו על מנת שנעסוק בתורה, ונתן לנו תורה, ולכן אפשר להינצל רק על ידי עסק התורה.

אנחנו מבקשים ממרן זצ"ל שיראה את המצב היום, כמו בחיינו ששם לבו לכל פרט, כך יתפלל על בני התורה שינצלו מהעוון הגדול הזה ללכת לצבא שיש

חזק וברוך לכל הרבנים, בראשם הרב הראשי הגאון רבי דוד לאו ה' ישמרהו ויחייהו, אני יודע שהוא לא נח ולא שקט, וממשיך עוד לפעול כהנה וכהנה, ביתר שאת וביתר עוז. יש לו אהבה וחשק בעיקר לתת שיעורים לתלמידי חכמים ב"ה, אני עוקב ושומע שהוא הולך ממקום למקום ומרביץ תורה. יהי רצון שהקב"ה יתן לו כוח ובריאות שימשיך לעשות עוד כהנה וכהנה עד מאה ועשרים, וגם לרבנית רפואה שלימה ובשרות טובות.

חזק וברוך לרב הגאון רבי אליהו בר שלום שהיה מקורב מאוד למרן האבא, בקי בספרים של מרן, שימשיך עוד לעשות כהנה וכהנה, שילך לכל מקום להפיץ תורה, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה.

דיברו פה הרבה על מרן זצ"ל, אבל יש נקודה אחת חשובה, שמרן הקים עולה של תורה, אם יש היום אלפים ורבות ציבור בני תורה, צריכים לדעת שכל זה בזכותו של מרן, מרן הוא הרב של בני התורה ושל בעלי הבתים. היום אתה שומע שבכל ישיבה יש מאות בחורים, באר התלמוד, רכסים, יסודות א וב', בית שמעיה ועוד, כשאני הייתי בחור ישיבה לפני חמישים וחמש שנה, היה אפשר לספור את בחורי הישיבות הספרדים, שמונים בפורת יוסף גאולה, עוד שמונים בקטמון, עוד ישיבה בתל אביב, וזהו, ובישיבת חברון היו אז קרוב לארבע מאות בחורים, מתוכם עשרים ספרדים. איך עולם התורה הספרדי פרח, לא יאומן, אלפים אלפים! כל זה מתלמודי התורה שמרן הקים. לפני מעל ארבעים שנה כשמרן הקים את התנועה, כל מטרתו היתה לרומם את דור ההמשך, שהבנים של הבעלי בתים יהיו בחורי ישיבות, והוא מסר נפש ואמר, אסור שתישאר עיר אחת בלי תלמוד תורה, הגמרא בב"ב (כא). אומרת,

מורנו ורבנו כבוד הרב שליט"א, כבוד הרבנים, הקהל הקדוש. באנו היום לאזכרה של רבינו הגדול מרן רבי עובדיה ע"ה, מה הענין של האזכרה בכלל? אלא מובא בגמרא (שבת קג), אמר רב אחים בהספידא דהתם קאימנא, תחמם בהספד את השומעים, כי רב גדול שמזכה את הרבים, ומשפיע תורה ויראת שמים, כאן הוא מתקדם, אבל כשנפטר הוא עומד במקום ולא יכול להמשיך לעשות את רצון ה', ועל ידי ההספד שמדברים בשבחו למדים ממעשיו, ובה מתקדם.

מורי ורבותי, כל המטרה שאנו מדברים על הרב, כדי שנלמד ממעשיו, מרן רבינו ע"ה כל הזמן מעורר ומעורר על דברים הצריכים חיזוק, ומלבד גאונותו וגדולותו, התמדתו העצומה, וכל רז לא אניס ליה בכל שטחי התורה, למדים ממנו גם את הענוה שלו, שנתן עינו על כל אחד. אני זוכר עוד בילדותי, שמרן ע"ה היה מוסר שיעורים בבית כנסת של זקני 'שאוול צדקה', והיו שם אנשים חלשים שלא יודעים הרבה, והיה משלב סיפורים, והציל אותם, שכל בניהם נהיו תלמידי חכמים. ולא אמר, איך אשב ודבר איתם, זו ענוה גדולה! הרב לא השאיר דבר שלא למד ולא לימד, והשקיע כל מאמץ להציל נפשות מישראל.

שם פריצות נוראה. וכמו שהיה מתמיד גדול ועניו גדול, נלמד ממנו ללמוד בהתמדה גדולה - למדנו אצלו ששים דף בחולין בעונה אחת! המנוח מרן ע"ה כל כך זיכה את הרבים, ולכן היתה לו הלוויה כל כך גדולה, כל העולם היה! כי כל הדור הרגישו שייכים לו, ואם אנחנו רוצים שיתפלל עלינו, צריך ללמוד ממעשיו הטובים.

יש עוד נקודה, היום בדורנו יש תפקיד גדול מאוד, מה שלא היה אף פעם, בבית ראשון היה עבודה זרה, בבית שני שנאת חנם, ובבית שלישי טלפונים... הטלפונים הארוכים הם עוון עצום, צריך לדעת כל מי שיש לו טלפון לא כשר, הרי זה בדיוק כמו שאוכל חזיר! ואם לא מבין כך, הוא עם הארץ מדאורייתא ומדרבנן, שהרי כתוב בתורה "את זה לא תאכלו", ובאותה מידה כתוב "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

ועוד שמבריה את השכינה, אין שום עבירה שכתוב עליה שהשכינה בורחת, אבל על זה נאמר (דברים כג, טו) "וְלֹא יִרְאֶה בָּךְ עֲרֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאֲחֵרֶיךָ". אדם

שבא לבית כנסת ויש לו טלפון בכיס, יותר טוב שלא היה בא, כי כל האנשים באים להתפלל בבית כנסת ולא בבית, כי יש שם שכינה, אבל הוא מבריה את השכינה, אוי לו ואוי לנפשו.

וגם מי שאין לו טלפון, כל ישראל ערבים זה לזה, וחייבים להסביר לאנשים שזה לא טלפון אלא פריצות, אוי ואבוי! ואנשים שומעים, הנשמה שומעת. אם לא יעשה כך, כשיבוא כצדיק וחסיד לעולם הבא, יגידו לו, למה היה לך טלפון? יאמר, אני לא יודע מה זה... אבל הנכד שלך יודע, ואם לא אמרת כלום, כאילו אתה כך. וכמו שמרן היה אכפת לו מכל האנשים, כך צריך להיות אכפת לנו.

נבקש ממרן שיבקש עלינו ועל כלל ישראל, שילכו בדרך הנכונה, שכולם ילכו ליישובות, ויתפלל בעד בנו הרב ה' ישמרהו ויחייו שהולך בדרכו, שימשיך ללכת בדרכו, ויתפלל על כל הציבור הקדוש, על כלל ישראל, שנזכה לגאולה שלמה, ונחזור בתשובה שלמה, נזכה לעשות רצונו, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

♦ מדברי הגאון רבי יצחק אהרן שליט"א ♦

ראש ישיבת מיד

עמל וכתב. וגם עכשיו, אצל בנו ידידי מכובדי, הדבר הזה נמשך, הוא איתנו ויישאר איתנו לנצח! הצדיק מחפש להיות מוכרח להוציא את כוחותיו אל הפועל, "נִשְׁבַּעְתִּי וְנֶאֱמַרְתִּי לְשֹׁמֵר מִשְׁפָּטִי צִדְקָה" (תהלים קיט, קו), וכך ראיתי מזמן אצל מרן זצ"ל, שזיכתי שקירב אותי, שהתורה שלו אין לה סוף, באורך ברוחב ובעומק, וגם זה הדבר שבנה אצלי ידידות מיוחדת עם הגאון שיחיה ויארץ ימים מורנו ורבנו רבי יצחק, ראיתי אצלו את דמות אביו. לא באתי לדבר עכשיו עליו, אבל אינני יכול שלא... ואהבה מקלקלת את השורה.

♦ מדברי הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א ♦

ראש ישיבת אור החיים וחרב מועצת חכמי התורה

שם שתיים או שלוש מדרגות, והוא דחף אותו ממש, הפיל אותו, ואמר לו: תן לי ללמוד, מה אתה רוצה, שאני אהיה עם הארץ?!!...

ידע את כל התורה כולה, ידע את כל תורת הקבלה, כוונות האר"י ז"ל בכף ידו, שמעתי שהגאון המקובל הצדיק רבי מרדכי שרעבי, כשהיו להם שאלות מסובכות בקבלה, היה שולח למרן, ומרן היה משיב. וזה מדובר לפני ששים או שבעים שנה. לית דין בר אינש! וזה בא לו מכוח השקידה והעמל שלו בתורה.

כשלמד בישיבת פורת יוסף, כל הבחורים יצאו לטייל בצפון, והוא נשאר בישיבה ללמוד, וכשחזרו אחר כמה ימים ראו שהספיק ללמוד כמעט את כל מסכת בבא קמא. ובזמן חורף אחד למד את כל מסכת גיטין ששים פעם.

פעם מרן עלה על סולם לעיין באיזה ספר, שקע בלימוד ובכלל שכח שנמצא שם, לפתע התחיל ללכת, ונפל. לקחו אותו לבית חולים, והרופאים רצו לבחון אותו כדי לוודאות שלא קרה לו אירוע בראש חלילה, שאלו אותו, כמה בניס יס לרב, מה שמותיהם, איפה הם גרים?... אמר להם, מה אתם רוצים, אלו שאלות אלה, תביאו גמרות או רמב"ם ותשאלו, התחילו שורה בגמרא, בתוס', במהרש"א, והרב ממשיך הכל, בחנו אותו בדברים אחרים, והכל ידע, עד שאמרו לו הפרופסורים: רבינו, אנחנו מפחדים שאותו יישאל שאלות... רבותי, אולי על אדמורי"ם מספרים סיפורים יפים, וצריך להאמין שהכל יכול להיות, אבל מורנו ורבנו היה איתנו! הוא לחם שהתורה תישאר בכל מקום בעולם, וב"ה שהבן הראשון לציון רבי יצחק מוסר נפש על כל הלכה והלכה של מורנו ורבנו.

אני רק אומר רבותי, ללמוד את הספרים של מרן, לא לזוז מהם, הכל נמצא שם! ביביע אומר, יחיה דעת, חזון עובדיה, ולהשלמת הדברים תראו בילקוט יוסף, אין דבר נעלם מהם! כמה התנגדו למרן, כמה ביזו אותו, כמה הכלימו וציערו אותו, אבל מרן לא נשבר, יש לי דרך ואני הולך בה, ליזכות את עם ישראל, להביא להם את דבר ה' זו הלכה.

כשהייתי אברך צעיר, באתי לרשום את השיעורים של מרן בבית כנסת שאול צדקה עם הבעלי בתים, והיו שצחקו עלי, ואמרתי להם, תצחקו, אבל בסוף תצטרכו אותי שאלמוד אתכם הלכות... וב"ה שהייתה לנו סייעתא דשמיא גדולה. ואמר לי הרב שלמה כהן ע"ה - שהקים את ישיבת אהל מועד - שיש

כבוד ידידי הנערץ הגאון הגדול רבי יצחק יוסף, שמי שמסתכל עליו היטב ומי שמבין, רואה עליו את גדול הדורות, מרן אביו קדוש ישראל זצ"ל, שהיה לנס ופלא בכל מידה טובה.

כתוב בפסיקתא דרב כהנא (פסיקתא יב אות כ), מה חסיבה שהתורה ניתנה במדבר, ללמוד שכמו שהמדבר אין לו סוף, כך התורה אין לה סוף, וגם למתן שכרה אין סוף. אני מעריך מאוד את מי שכולנו מוקירים, יודעים ומרגישים, שהוא אביהם של ישראל. ואת היסוד הזה ראיתי בו, שאין לו סוף, למד ולימד

כבוד מרן הראשון לציון שליט"א, אומר הנביא ישעיהו (נט, כא) "צִנְיָי זֹאת פְּרִיטִי אוֹתָם אֶמֶר ה', רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדַבְרִי אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמְאָשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי יִרְעָה וּמִפִּי יִרְעָה אֶמֶר ה' מִעֲתָה וְעַד עוֹלָם". ובגמרא (ב"מ פה.) אמר רבי יוחנן, כל שהוא תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, ובן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם. ובהמשך הגמרא, מאי "אמר ה'", אמר הקב"ה, אני ערב לך בדבר זה. מאי "מעתה ועד עולם", אמר רבי ירמיה, מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה.

מורנו ורבנו מרן זצ"ל שאנחנו עסוקים בכבודו, ודאי שאיננו מתיימרים חלילה וחס לומר משהו על כבודו, אלא רק רוצים ללמוד את דרכיו, גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. מרן זכה ב"ה שכל בניו לימודי ה', מלמדי הלכות ומזכירי הרבים. וגם שלא פסקה תורתו.

כשמרן היה חי הייתי בא לשיעוריו, לומד בספריו, והנה לאחר פטירתו של מרן שומעים אותו כל הזמן מהקלטות, באוכל ובנשיעה, "ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך..." כל הזמן אני שומע את מרן, ומההקלטות שלו אתה יכול לדעת את כל התורה, לא השאיר פינה וזווית, מברכות השחר ועד הלכות אבלות, וגם אבן העזר וחושן משפט. אדם יכול להיות תלמיד חכם על ידי שישמע את השיעורים של מרן בבית וכל הזמן, במקום שישמע כל מיני הבלים. אני אומר, כל כך מרן היה אוהב לזכות את הרבים, אני בטוח שהקב"ה המציא את כל ההקלטות בשביל שמרן יוכל להישמע בכל בית ובמכוניות ובכל זמן... זה אחד מזיכוי הרבים שאין כדוגמתם בעולם.

רבותי אחים יקרים, העוצמה הנוראה של מרן שבכל הסוגיות הסבוכות בחושן משפט, כשיבוא כל דין וישאל דברים הכי חמורים, באותו רגע הרב יענה לו בשליפה. כשהיה בתל אביב, ישב עם הדיינים, והיו המומים, ידעו שחיבר את היביע אומר, אבל לא ידעו עד כדי כך. הגאון הרב ז'ולטי זצ"ל רבה של ירושלים היה ידיד נפש של מרן, והיו בבית הדין ביחד, אמר לו: רבינו עובדיה, תשמע, כשאתה הולך לתל אביב, תדבר בעוצמה עם פלפולים, שידעו מי אתה. כשבא לשם התחיל לומר משלים ומעשיות, ואחר כך נתן שיעור בפלפול. והקב"ה נתן לו את התורה, כי הוא עמל עליה בלא הפסק.

פעמים רבות כשהייתי בא ללמוד, מרן זצ"ל היה הסנדק, ופעם אחרי הברית מרן התחיל לרדת, ואמר לו אברהם הנהג, יש מישהו כאן... אני לא מגזים, היו

ציבור ברוממה שצריכים שיעור. אמרתי כמה אנשים יש שם? אמר, תלך ותראה, וגם מרן אמר לי ללכת.

הלכתי למסור שיעור, והיו שם ששה זקנים באים בימים, ואמרתי, אין אפילו מנין למנחה... היה לי צער גדול, בשביל זה עזבתי את הלימוד שלי? גם נסעתי לשם בשני אוטובוסים, וגם איבדתי את הקביעות עם החברותות בכולל. אחר שבוע או שבועיים באתי למרן ואמרתי לו, רבינו, אני לא הולך. אמר לי, אחרי השיעור תבוא איתי הביתה. אמר לי, למה אתה לא רוצה? אמרתי לו, רבינו, אני מאבד את התורה שלי, אני רוצה ללמוד! אמר, מה, וכי אני לא רוצה ללמוד? אני בא לשיעור ומספר סיפורים... - האמת שיש לי את השיעורים של מרן כתובים, ואין שיעור שלא אמר פוסקים, רבי עקיבא איגר, נודע ביהודה, חתם סופר, שואל ומשיב, ורק היה מכניס סיפורים עליהם, כדי לשמח את הציבור, אבל השיעורים היו גבוהים ביותר, ובן אדם חושב, זה

שיעור לבעלי בתים... אתה לא יודע אפילו רבע מהם! בכל אופן מרן אמר אני הולך לספר מעשיות ולומר הלכות - ואתה אומר לי אתה לא רוצה ללכת? אתה כן תלך! והוסיף ואמר לי, אתה רוצה לאכול בשר שמן והם יאכלו חצץ? קיבלתי את דבריו, ובלי עין הרע תוך חודש ימים היו בשיעור ארבעים בעלי בתים, עשרים נערים שנכנסו לשיבות ונהיו תלמידי חכמים.

ובאותו הזמן לא היתה לי הכנסה, אבל ב"ה מיד לאחר מכן קיבלתי משמים את הרבנות של שכונת בית ישראל בירושלים, בהייתי אברך צעיר, אחר כהונת הרב שפירא שהיה למעלה מגיל שמונים. הכל עשינו על פי הדרכותיו של מורנו ורבנו זצוק"ל לזכות את הרבים. עם ישראל צמא ממש, "לקראת צמא הקיץ מים" (ישעיהו כא, ד), תלכו ותביאו להם!

חזק ואמץ כבוד הרב הראשון לציון רבי יצחק, אוהבים אותו אהבת נפש, ימשיך להזריח את אור התורה וההלכה בעם ישראל.

• מדברי הגאון רבי דוד לאו שליט"א • הרב הראשי לישראל

יהיה לאשר או לא. כתבתי ארבעה עשר עמודים, עמלתי עליהם, ובשעת ערב שלחתי בפקס את השאלה למרן. והרי יש לרב עובדיה עוד שנים או שלושה דברים לעיין בהם... ומלכתחילה אמרתי לזוג שידברו איתי בעוד שבוע או שבועיים ואני מקוה שתהיה לי תשובה. למחרת בבוקר אני מגיע למשרד הרבנות, ורואה בפקס שעל העמוד האחרון של התשובה נשארה פינה ריקה, ומרן כתב בכתב ידו כמה שורות, יפה הורה בכוחא דהיתרא, והוסיף עוד כמה מילים, והפנה לעוד מראה מקום, והסכים. וזה חוץ ממה שלמד עוד באותו לילה. חלפו חודשיים, נכנסתי למרן, וזיהה אותי ומיד אמר, כבודו קיבל את התשובה? - כאילו לא עברו חודשים... אמרתי, כן, הזוג הזה כבר הקימו בית. אמר, כך צריך להיות! כך מרן עמד לימים של הרבנים.

באותה הפעמים שהגעתי אליו הביתה, הוא ישב ולמד, ובני הבית מסביב, וכל כולו שקוע בלימוד. אני מתקרב קצת, והרב לא זז. החברותא מנסה לומר לו מילה, והוא מסמן לו שיעזוב, כל כולו באמצע הלימוד, הוא חי! אלה החיים האמיתיים! לא היה מסוגל להפסיק, והענק הזה הפסיק כל ימיו את האהבה הזו ללימוד, כדי ללכת וללמד תורה לכל אחד בדרך שלו, בשפה שלו, ברמה שלו. התכופף אל כל אחד, ונתן לו יד להעלות אותו מהמקום שבו הוא נמצא, לעוד דרגה בקירבה לבורא עולם. מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שאהב מרן רבינו עובדיה יוסף את התורה, ואת החיים הללו מסר למען הכלל, כדי להגדיל כבוד שמים, להגדיל תורה, לגדל תלמידי חכמים, עמלי תורה. איפה מוצאים דברים כאלה?!

אני רק מבקש דבר אחד, כשאנחנו לקראת יום הפטירה, לא רק מספרים על העבר, אלא מבקשים להמשיך את חיותו כאן, וכשם שהוא מסר את תורתו למען הכלל, כל אחד ימסור עצמו למען נשמתו וילמד, יביע אומר, חזון עובדיה, יחווה דעת, לא חסר... נעמול בתורתו ונזכה אותו בישיבה של מעלה, וכך יהיה מליץ יושר עבור כולנו, שנתגדל בתורה מתוך בריאות ושמחה, ונזכה לראות שפע של ברכה, תורתו תמשיך להאיר את דרכנו עד ביאת גואל צדק במהרה, אמן.

• מדברי הגאון רבי אהרן בוטבול שליט"א • חנא דבי נשיאה, ראש בית ההוראה "יביע אומר"

ככל שעובר זמן מבינים את גודל האבדה לעם ישראל בהסתלקותו של מרן זיע"א. בכל פעם שהיתה שאלה היינו שואלים את מרן, אי אפשר לדמיין כמה זה חסר! הזמן לא מכהה את התחושות אלא מחדד את תחושות החיסרון, הריקנות, ההעדר.

אבל רבותי, מרן עשה מהפכה חיובית בכל תחום שנגע, ואחת מהן, שלימד דור שלם איך לפסוק הלכה, ובעיקר על ידי שו"ת יביע אומר שהוא נפלא ומיוחד, ומי שעמל עליו באמת ושוקע בו בלימוד, מקבל אספקלריא אמיתית איך להגיע לפסק הלכה. מרן לא הותיר לנו רק תורה עצומה, אלא דרך וכיוון ללכת. מרן זצ"ל הותיר לנו את מרן שליט"א ממשיך דרכו, שעושה עבודה נפלאה מאין כמוהו, והכל בדרך המיוחדת של אבא.

מכובדי וידידי הראשון לציון שליט"א. כפי שישבנו יד ביד אצל אביו הגדול, וגם ברגע יציאת הנשמה, כך גם עכשיו אנחנו יושבים כאן בבית המדרש שתורתו מאירה כבר שנים.

אחד מגדולי הפוסקים לאורך כל הדורות, זהו הנודע ביהודה, רבה של פראג, עם ישראל חי ושותה ממיו, ונהנה לאורו הגדול שהאיר הן בספריו על הש"ס, הן בפסקי הלכותיו. אנחנו ישבנו בבית הדין, אי אפשר בלי תשובות הנודע ביהודה, הוא היה מגדולי הדורות. ומקובל על פי דברי ספר הרוקח, שכל יהודי שכותב ספר, רומז את שמו בשם הספר. והוא קראו לו הרב יחזקאל הלוי לנדא, וקרא לשו"ת בהלכה "נודע ביהודה" על שם אביו, ולספר על הש"ס קרא צ"ח - "ציון לנפש חיה", על שם אמו. והורה לנו הלכה פשוטה, בן יכבד אב (עין רש"י סוכה מה: ובסנהדרין צו:), ורצה לומר, כל תורתו היא בעצם המשך להוריו. אגב הוא זכה שבנו מי שמילא את מקומו רבי שמואל הלוי לנדא, כתב ספר בשם שיבת ציון, והספר בנוי על קושיות שהקשו על אביו הנודע ביהודה, והוא משיב על הכל, להראות שצדק אביו בהוראות.

כאשר הראשון לציון מהלך ומפיץ תורה בכל פינה ופינה בעולמו של הקב"ה, בראש ובראשונה עומד במאמץ להפצת תורתו של אביו הגדול, ומקיים ממש בן יכבד אב, תגידו לי אתם, האם יש שיעור אחד שלא מזכיר את מרן זצ"ל עשרים פעם... אין דבר כזה. הרב חי את תורתו של אביו וממשיך אותה הלאה, תוך כדי תוספת כדרכה של תורה, ומוסיף עוד ועוד. אשריו, ואשרי העם שזוכה להמשיך את הדרך הזו של התורה.

אברך צעיר הייתי בביתו של המנחת יצחק - הגאון הרב יצחק יעקב וייס זצ"ל, גאב"ד העדה החרדית. ישבתי בביתו ומאחוריו היו הספרים יביע אומר, והיו נראים משומשים ובלויים מאוד. כשראה את מבטי מופנה אליהם, אמר לי, וכי אפשר בלי זה? כך שמעתי כמו אוזני. זו דמות פלאית שזכינו והיתה בעולמנו 93 שנים, ולצערנו "רק" 93 שנים, ורק דבר אחד העסיק את מרן - תורה, ועוד תורה, ועוד תורה.

אתן לכם דוגמא כמה מרן חי תורה וכמה עמד לימים של רבני ישראל. עוד הייתי רב עיר, ונשאלתי שאלה בענייני נישואין, והתלבטתי מאוד האם אפשר

ברשות מורנו ורבנו המרא דאתרא גיסי מרן הראשון לציון שליט"א. יש סתירה ידועה במדרשי חז"ל, פעם כתוב (סוכה כח). שאמר רבי אליעזר הגדול, לא אמרתי דבר שלא שמעתי מפי רבי - רבי יוחנן - מעולם. ואילו במקום אחר (אבות דרבי נתן 10, ג) כתוב הסיפור הידוע שבאותו היום שהגיע הורקנוס אביו של רבי אליעזר לבקרו, אמר לו רבי יוחנן, פתח פיק ויאירו דברך, ואמר דברים שלא שמעתן און מעולם. ולכאורה זו סתירה, כי אם לא אמר דברים חדשים שלא אמרם רבו, כיצד אמר דברים שלא שמעתן און מעולם? אלא אמר הגאון רבי חיים שמואלביץ דבר יפה, ברור שרבי אליעזר חידש חידושים, "ותן חלקנו בתורתך", אבל הכוונה שגם בחידושים שמחדש יכול היה להעיד שאם היה כאן רבי יוחנן, היה אומר את אותו דבר, דהיינו שהגיע לדרגה שקיבל את הראש ואת המחשבה של רבו. זה יסוד של תלמיד!

לאחרונה יצא הספר החשוב 'לקוט יוסף ברכות כרך ב'. על הלכות ברכות הכי קשה לדבר בציבור, כי יש דעות שונות בלי סוף... ובספר הזה יש סדר ברור, מיוחד במינו, ובהקדמה יש כמעט שבעים נקודות שבהם עוסק הרב שליט"א בנושא של עניינת אמן על ברכה שהיא שנויה במחלוקת הפוסקים. ובכל פעם שאני קורא את זה אני אומר, אני רואה כאן את מרן האבא, נפלא מאוד! מלבד התענוג השמימי הרוחני, אני רואה כאילו מרן זצ"ל כתב את ספרי הילקוט

יוסף, ואפשר לצרפם לרשימת ספרי מרן זצ"ל, שהם בעצם מורשתו. היום יש כל מיני מחברים שחולקים בקלות רבה על מרן, כאילו הוא כלום ח"ו, והרב שליט"א העמיד התורה בדיוקה והוכיח הכל בצורה ברורה ונפלאה, תענוג! מזמן היה צריך לצאת הספר על ברכות, ועכשיו שיצא עורר שמחה גדולה אצל כל המבינים הלומדים.

♦ מדברי הגאון רבי אליהו בר שלום שליט"א ♦

רב העיר בת ים

לעיון ההלכה, אבל כדי לפסוק צריך את הרב עובדיה. שאלתי, ובשביל מה צריך גם ילקוט יוסף? אמר לי, הרב עובדיה זו התורה כולה, אבל זה ים שאין לו סוף, ואיפה אמצא את הדברים? בא רבינו הילקוט יוסף וסידר הכל דבר דבור על אופניו, וכתב בכל נושא.

פעם היינו בהקמת העירוב בבואנוס איירס, והיתה שאלה מסובכת, שמעל הרכבת היה גשר בצורת קשת, ושאלתי את עצמי האם למרן זה טוב? ופתחנו ילקוט יוסף סימן שמ"ה, וראינו עשר עמודים על הנושא הזה. היינו המומים, הכל כתוב!

מרן רבינו עובדיה עזב אותנו לאנחות, אבל נשאר לנו הספרים שלו. שמעתי באוזני מהגאון רבי חיים קנייבסקי שאמר, מקובלני מהחזון איש, שספר שהתפשט בכל העולם הקב"ה פוסק הלכה כמותו. תדעו רבותי כמה מחברי ספרים עושים כל טעדיק שהספר שלהם יהיה בכל בית מדרש, אבל זה לא נקבע לפי רצון המחבר אלא לפי רצון בורא עולם, שהוא מוליך את ההלכה בעולם כרצונו. ובכל בית מדרש בעולם תראו את ספרי מרן רבינו עובדיה, וכן את ספרי הילקוט יוסף.

מרן רבינו עובדיה השאיר לנו את הספרים שלו, נצמד אליהם, נלמד בהם, נהגה בהם, נתיישר מהם, נחכים מהם. ה' יתברך יעזור שמרן בנו שליט"א לא יעדי מינן זיויה ויקריה, וימשיך להורות לנו את הדרך עד ביאת גואל צדק, עין בעין נחזה בשבוש ה' ציון, כן יהי רצון.

באתר דזקוקין דנורא מאן מעייל בר נפחא, כיצד אשב לדבר ליד מרן פאר הדור הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה שליט"א, וגם איך אדבר על מרן הרב עובדיה, כמו חגב מול אריה... שמעתי פעם שאמר הגאון רבי אשר וייס: את הרב עובדיה יכירו רק בעוד חמישים שנה, כאשר כל הדור ילך, וישארו רק הספרים, כי כיום מחברים צעירים מתלהבים וחולקים, אבל ספריו של מרן רבינו עובדיה ישארו, ויראו מי נשאר לדורות עולם כמו הש"ך, הט"ז, רע"א, ומי היו לו חיי מדרך קצרים... רק אז נדע להעריך את גדלו העצום.

פעם ביקשו ממני למסור שיעורים על סידור קידושין לאברכים מופלגים מחסידות חב"ד בברוקלין, וכשנכנסתי לכולל שהוא מלא בספרים, ראיתי את ספרי האחרונים מלפני שלוש מאות שנה ועד היום, הרב אלישיב, הרב ואזנר, הרב אוירבך, ואני סוקר את כל המדפים, מסתכל ימינה ושמאלה ומחפש יביע אומר... ואין. התכוננתי לשאול את ראש הכולל האם היה הרב עובדיה בעולם, או שהוא חי רק בירח... האם יש הלכה אצל חכמי הספרדים, או שלא היה אף פעם דבר כזה... כשנגמרה התפלה הסתובבתי, ומאחורי היו שתי עמודות מלאות ביביע אומר שני סטים, ילקוט יוסף שני סטים, ועוד מספרי מרן, וכבר הפה שלי פתוח, אבל 'אישתקיל מילוליה'... אמרתי, כל הכבוד, יפה מאוד. אמר לי, עוד לא ראיתי, בא תיכנס אצלי לחדר. נכנסתי אצלו למשרד והראה לי את ספרי חב"ד כמובן... וגם את כל ספרי מרן זצ"ל והילקוט יוסף. שאלתי, למה רק אלה נמצאים אצלך? אמר, תראה, כל הספרים בבית המדרש טובים

מראות קודש מהילולת מרן רשכבה"ג זיע"א בבית כנסת ה'זדים' – מוצ"ש בראשית תשפ"ו

צילום: דוד ארזני

